

BIJLAGE 2: Contourennotitie BrabantKennis

1. Inleiding

In april 2013 spraken Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant de ambitie uit te komen tot een toekomstbestendig kennis- en adviesstelsel (Statenvoorstel 19/13A). Hiervoor zijn vier bewegingen noodzakelijk bevonden, namelijk:

1. BrabantKennis: van kennisevenementen naar structurele kenniscoöperatie
2. Huidige kennisstelsel: van subsidierelatie naar betrokken opdrachtgeverschap
3. Huidige adviesstelsel: van sectorale naar integrale advisering
4. Interne kennisfunctie: van versnipperde naar een samenhangende kennishuishouding

Op basis van de verkenning “BrabantKennis: Betrokken samen werken en leren” besloten Provinciale Staten tot het inzetten van de eerstgenoemde beweging “BrabantKennis: van kennisevenementen naar structurele kenniscoöperatie”. Dit luidde het begin van de kwartiermakersfase in, die resulteerde in de bijgaande notitie “Beginnen met BrabantKennis: Het schip van de wal” en onderliggende “Contourennotitie BrabantKennis.”

Deze contourennotitie is het basisdocument dat richting geeft aan de werkzaamheden van BrabantKennis in de opstartfase (2014). Werkende weg -in overleg met de Programmaraad BrabantKennis en op basis van de ervaringen in de uitvoering van het programma en met de samenwerkingsverbanden met partners- wordt dit document bijgewerkt en uiteindelijk omgezet in een definitief ondernemingsplan.

Tijdens de Trenddag d.d. 8 november 2013 gaat BrabantKennis officieel van start.

2. BrabantKennis: introductie

BrabantKennis is een onafhankelijk kennisplatform dat samen met Brabantse partners de toekomst verkent. Het kennisplatform is in 2013 ontstaan op initiatief van de provincie Noord-Brabant maar opereert onafhankelijk onder aansturing van een ‘Triple Helix’ samengestelde programmaraad. Samen met deze raad bepaalt BrabantKennis haar thema’s en activiteiten. De raad opereert en communiceert op een zodanige wijze, dat steeds de meest relevante, toekomstgerichte en strategisch actuele en urgente thema’s en vraagstukken worden geagendeerd.

BrabantKennis ontwikkelt zelf kennis, maar haalt deze vooral ook op uit het veld van nationale en Europese kennisinstituten (zoals universitaire onderzoeksgroepen, CBS, PBL, SCP) en relevante bedrijven (beschikbare data) en maakt ze voor het beleid in Brabant bruikbaar. Denk daarbij aan de inzet van scenariostudies,

trendverkenningen, monitors en de organisatie van masterclasses, trendlabs, workshops en lezingen. Ook vormt BrabantKennis strategische allianties met andere (kennis)instellingen binnen en buiten Brabant om hun kennis beter te laten landen in de (Brabantse) politiek, bestuur en samenleving.

MISSIE:

BrabantKennis produceert, bewerkt en organiseert kennis over strategisch relevante, toekomstgerichte vraagstukken om zo hoogwaardige beleidsontwikkeling en innovatie in Brabant te ondersteunen en te bevorderen.

VISIE:

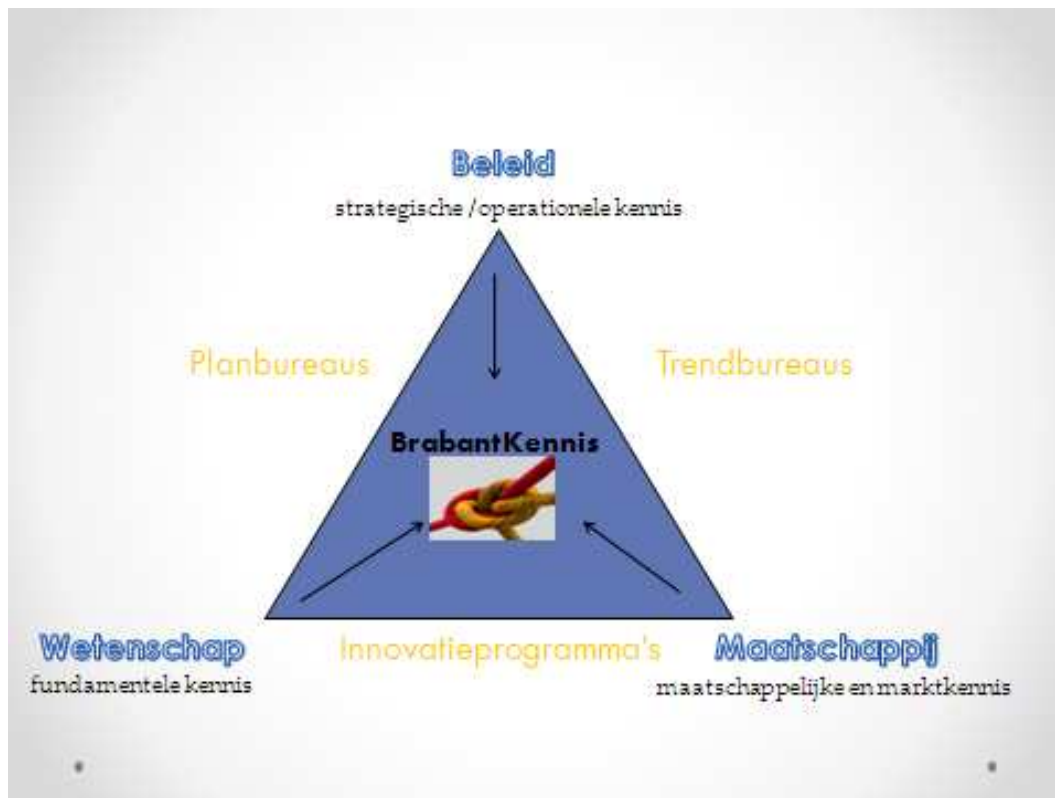
BrabantKennis staat voor onafhankelijk vooruitdenken. We bekijken de toekomst van de Brabantse samenleving met onze partners vanuit wisselend perspectief: zonder vooringenomen standpunten maar verkennend, onafhankelijk en gedreven. We zijn creatief op zoek naar wat de toekomst ons brengt en hoe Brabantse partijen daar slim op in kunnen inspelen.

Brabant kent een lange traditie waarin samen wordt nagedacht over en vormgegeven aan de toekomst. De wereld in en om Brabant heen verandert dermate snel, dat het proces van nadenken en vormgeven permanente aandacht vraagt. Gemeenten, maatschappelijke organisaties, bedrijven en (kennis)instellingen in Brabant moeten continu mee veranderen om tijdig in te kunnen inspelen op nieuwe vraagstukken die zich aandienen. Dat vraagt om nieuwe manieren van werken: BrabantKennis biedt een platform voor toekomstgericht onderzoek en debat.

BrabantKennis ondersteunt Brabantse burgers, professionals, bestuurlijke en maatschappelijke organisaties en (kennis)instellingen bij het zich voorbereiden op de toekomstige vraagstukken en opgaven met kennis en creatieve perspectieven. Via onderzoek en via netwerken ontwikkelt BrabantKennis samen met partners kennis. Deze kennis wordt breed gedeeld in de publieke arena, als meer gericht in lezingen, congressen, seminars en workshops. Zo houdt BrabantKennis deze '(policy) community' routinevrij en helpt BrabantKennis de provincie en haar partners greep te krijgen op de toekomst.

3. BrabantKennis: positionering

BrabantKennis neemt in het bestaande Brabantse kennislandschap een bijzondere positie in. Hoewel BrabantKennis nauw verbonden is aan beleidspraktijk, politiek en wetenschap “is” ze niet van deze drie: BrabantKennis verbindt als onafhankelijk kennisplatform deze werelden.

Figuur 1: positionering BrabantKennis

BrabantKennis nodigt partners –in eigen projecten of in opdracht – uit in wat een *third space* wordt genoemd: een onafhankelijke, neutrale (experimenteer)ruimte waar (belangen)partijen elkaar ontmoeten en samenwerken en waar nieuwe ideeën over de toekomst van Brabant worden verkend en ontwikkeld en kunnen worden verspreid en bediscussieerd. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) constateerde al in 2008 in zijn rapport ‘Innovatie vernieuwd. Opening in viervoud’ dat *third spaces* bij uitstek de plekken zijn waar vernieuwing ontstaat.

Dat is de rol die ook BrabantKennis wil vervullen. Zonder winstoogmerk en vanuit een ‘meervoudige partijdigheid’ verbindt het partijen in Brabant met het oog op de toekomstige maatschappelijke opgaven. Als onafhankelijke derde zonder eigenbelang kan het partijen verbinden en laten samenwerken, grenzen overschrijden (publiek-privaat, regionaal-internationaal, stad-land), zorgen voor verrassing en experiment.

Het is een denk- en werkplaats voor reflecties op de vraagstukken van de toekomst, een inspirerend netwerk van denkers en doeners die hun kennis voor dit doel inzetten. Per thema zoekt BrabantKennis naar vitale coalities uit een groot (informeel) netwerk vanuit de triple helix.

4. BrabantKennis: functies, activiteiten en producten

BrabantKennis voorziet de Brabantse beleidsgemeenschap van nieuwe, frisse oriëntaties op maatschappelijke problemen en vraagstukken door middel van een drietal functies:

- I. **SIGNALERENDE FUNCTIE:** opsporen van voor de Brabantse toekomst relevante (maatschappelijke) trends, ontwikkelingen en zwakke signalen (*early warnings*) en hierover bestuur en relevante maatschappelijke partners informeren ('sturen met informatie')
- II. **AGENDERENDE FUNCTIE:** via o.a. scenariostudies en trendrapportages ontwikkelen van 'creatieve kennis' en nieuwe inzichten voor beleid; deze kennis spiegelen aan bestaand beleid; en aanreiken van mogelijke oplossingen (ook en vooral buiten de gebaande paden om).
- III. **NETWERKFUNCTIE:** bemiddelaar en makelaar tussen de wetenschappelijke kennis- en advieswereld (o.a. landelijke en Europese planbureaus, universiteiten en hogescholen) en de lokale en regionale beleidspraktijk;

Vanuit deze signalerende, agenderende en netwerkfunctie ontplooit BrabantKennis diverse activiteiten en levert zij verschillende kennisproducten op. Deze producten kenmerken zich door de toekomstgerichtheid, de internationale oriëntatie ('Brabant in Europa') en de politiek-bestuurlijke relevantie.

AD. 1 TOEKOMSTVERKENNINGEN

BrabantKennis signaleert als trendwatcher onderwerpen, trends en thema's die spelen in de buitenwereld. Rondom circa 3 thema's per jaar organiseert BrabantKennis een toekomstverkenning. Een toekomstverkenning bestaat uit een schets van de belangrijkste trends en ontwikkelingen, een overzicht van achtergrondinformatie, inzicht in de opgave voor de toekomst, een aantal scenario's met mogelijke toekomstbeelden. Verkenningen komen tot stand binnen vitale coalities, in een interactieve samenwerking met partners van BrabantKennis.

BrabantKennis brengt zo wetenschap en praktijk bij elkaar. De inzichten worden tijdens de verkenning met partners gedeeld in workshops. Voor de uitwerking van verkenningen worden verschillende vormen gekozen, bijvoorbeeld een cahier en een korte film. Op de (twee)jaarlijkse Trenddag worden de verkenningen gedeeld.

AD. 2 FEITEN & CIJFERS

(Twee)jaarlijks brengt BrabantKennis via de 'Kijk op Brabant' op innovatieve wijze statistiek tot leven brengen en maakt zij deze toegankelijk voor een voor de Brabantse beleidsontwikkeling relevant en breed publiek. Op basis van de meest recente feiten en cijfers geeft BrabantKennis een actueel beeld van de positie en performance van Brabant als kennis- en innovatieregio. De Kijk op Brabant geeft zicht op ontwikkelingen en trends die van belang zijn voor de toekomst van Brabant. Hierin is een element van monitoring van belang (waar staan we?, hoe doen we het?), maar ook een element van sturing ("sturen met informatie"). Via dergelijke

kennisproducten wordt het bestuur en de relevante maatschappelijke partners op prikkelende en aansprekende wijze een 'spiegel' voorgehouden.

AD. 3 INSPIRATIE: LEZINGEN & DEBAT

Alle producten van BrabantKennis komen tot stand door 'makelen en schakelen' tussen verschillende kennispartners, waarbij slim gebruik wordt gemaakt van bestaande informatie- en gegevensbestanden. Hiervoor onderhoudt BrabantKennis op internationaal (o.a. OECD, EU Scoreboard), nationaal (Planbureau voor de Leefomgeving, Sociaal en Cultureel Planbureau, Centraal Bureau voor de Statistiek) en regionaal niveau (o.a. universiteiten, hogescholen, relevante steunfuncties) een relevant kennisnetwerk.

BrabantKennis organiseert jaarlijks een inspiratiebijeenkomst waarin landelijke en Europese rapporten die gaan over maatschappelijke ontwikkelingen met grote beleidsmatige consequenties worden gepresenteerd vanuit de invalshoek 'Wat betekent dit voor de toekomst van Brabant?'. Daarnaast organiseert BrabantKennis jaarlijks een lezingen- en/of debatreeks waarin toonaangevende bij Brabant betrokken 'dwarsdenkers' van diverse pluimage worden gevraagd wat volgens hen de toekomstige trends, ontwikkelingen en opgaven zijn.

VERNIEUWENDE VORM(EN)

De vorm waarin BrabantKennis haar kennisproducten en activiteiten etaleert is minstens zo belangrijk als de inhoud. BrabantKennis zet vormgeving bewust in als 'trigger' en als inspiratiebron: het moet "mooi, maar ook een beetje gek" zijn. Om vernieuwend en innovatief te zijn, is het van belang de nieuwsgierigheid van betrokkenen te blijven prikkelen, zowel qua inhoud als vormgeving. Het moet prikkelen, het mag een beetje raar zijn. Juist in een regio waar verbeeldingskracht de belangrijkste grondstof is, wil BrabantKennis op innovatieve wijze kennis, informatie en data tot leven brengen en toegankelijk maken voor een breed publiek. Via onder andere multimediale toepassingen wordt ingezet op de interactie met zoveel mogelijk Brabantse burgers.

5. BrabantKennis: organisatie

BrabantKennis is in eerste instantie een beweging en niet zozeer een (traditionele) organisatie. Het 'instituut' volgt de inhoud. BrabantKennis begint klein met nadruk op de organisatie van kennisevenementen (met beperkte mogelijkheden voor eigen onderzoek), waarna (na circa 2 jaar) kan bekeken worden wat de mogelijkheden zijn om BrabantKennis verder uitbouwen naar een ambitieuzere, onafhankelijke kenniscoöperatie van en voor Brabant.

Als gevolg van de gekozen benadering (pragmatische start, werkende weg) is het college van Gedeputeerde Staten in de opstartfase verantwoordelijk voor de opzet en professionele kwaliteit van BrabantKennis. Het college benoemt de leden van de programmaraad. Op hun beurt informeert de programmaraad Provinciale Staten via een jaarlijkse rapportage. De Staten hebben vanuit hun kaderstellende rol een inbreng in de programmering.

PROGRAMMARAAD

De onafhankelijke positie van BrabantKennis wordt gewaarborgd door de aansturing door een onafhankelijke programmaraad, bestaande uit (nationaal) gezaghebbende vertegenwoordigers uit de wereld van onderwijs en onderzoek en het bedrijfsleven. De provincie Noord-Brabant en/of andere overheden bekleden hierin geen positie.

Op dit moment zijn desgevraagd bereid gevonden om lid te worden van de Programmaraad BrabantKennis:

- **Henk Kivits** (CEO a.i. De Efteling)
- **Imke Carsouw** (directeur Brainport Development NV)
- **Stavros Zouridis** (hoogleraar Bestuurskunde, Tilburg University)
- **Lucien van der Hoeven** (directeur GfK, Dongen)

Komende periode wordt in overleg met de aangezochte leden bekeken hoe de programmaraad nog aangevuld wordt met een vertegenwoordiger uit de duurzaamheidshoek. Tevens wordt een voorzitter van de programmaraad aangesteld. Deze dient BrabantKennis op bestuurlijk niveau een gezicht naar buiten te geven, hierbij ondersteund door de 'directeur BrabantKennis'.

De programmaraad, die wordt ondersteund door een team dat onder leiding komt te staan van de binnenkort aan te stellen 'directeur Brabant Kennis', agendeert en selecteert de onderwerpen/thema's en/of vraagstukken voor BrabantKennis en stelt activiteitenplanning, budget, rapportage en verantwoording vast. De programmaraad stuurt de binnenkort te benoemen 'directeur BrabantKennis' aan. Ze adviseert zowel over betrokkenheid van partners, als de wijze waarop resultaten het beste vertaald kunnen worden naar het maatschappelijk debat. Het is aan de programmaraad om de kennisproducten van BrabantKennis vrij te geven voor bespreking met partners, maar de verantwoordelijkheid voor daarin vervatte denkrichtingen en uitspraken ligt bij de 'directeur BrabantKennis'. Het is een actief betrokken raad die zich verantwoordelijk voelt voor de keuze van de juiste maatschappelijke thema's en wiens netwerk uiteraard van belang is voor de voelspriet en werkzaamheden van BrabantKennis.

Om te zorgen voor een goede verbinding van de programmering van BrabantKennis met de beleidsagenda van het provinciaal bestuur en haar partners vindt op regelmatige basis overleg plaats tussen de 'directeur BrabantKennis' en de concerndirectie (met name de directeur Strategie en Beleid). Daarnaast wordt ingezet op een productieve verbinding tussen de externe kennisfunctie en de beleidsinformatiefunctie van de provincie. Daartoe kan BrabantKennis gebruik maken van de expertise van de provinciale eenheid Kennis en Onderzoek. Binnen deze eenheid is sinds januari 2011 een team werkzaam dat alle provinciale activiteiten verricht op het gebied van gegevensverzameling, monitoring, databaseer, data-analyse en beleidsinformatie. Het team voorziet BrabantKennis – om niet - van de benodigde beleidsinformatie.

PROGRAMMAMAKER EN -TEAM

BrabantKennis bestaat uit een directeur die ondersteund wordt door een klein projectteam van 3 à 4 vaste medewerkers: 1 projectondersteuner/medewerker en 2 onderzoekers/medewerkers. Dit projectteam wordt aangevuld met medewerkers (van partners) in tijdelijke dienst, voor de duur van een project.

De tijdelijke betrokkenheid van professionals van partners voor de uitwerking van thema's/vraagstukken is kenmerkend voor de werkwijze van BrabantKennis. Het meedenkend vermogen van de vele burgers, bedrijven en instellingen in Brabant is onontbeerlijk voor BrabantKennis, omdat hun ondernemerschap, inzichten en ervaringen broodnodig zijn om toekomstgericht beleid te voeren. BrabantKennis biedt dus gelegenheid aan wetenschappers of beleidsmakers om tijdelijk in projecten mee te draaien, bijvoorbeeld op basis van detachering. Partners dragen zodoende ook in personele zin bij aan de activiteiten van BrabantKennis. Op hun beurt profiteren zij van de ontwikkelde kennis en het netwerk. Naast inhoudelijk deskundigen en relevante stakeholders werkt BrabantKennis ook met *unusual suspects*, zoals kunstenaars, studenten of deskundigen uit een heel ander beleidsveld om het speelveld van frisse inzichten te voorzien.

De 'directeur BrabantKennis' werkt maximaal samen met partners buiten de provincie maar kan indien nodig in de eerste fase, om niet, een beroep doen op de provinciale eenheid Kennis & Onderzoek en/of strategische beleidsmedewerkers van de provincie Noord-Brabant.

BUDGET & VERANTWOORDING

BrabantKennis maakt onderdeel uit van de provinciale begroting. De beschikbare middelen zijn afkomstig uit de begrotingspost Kennis & Onderzoek. Conform het genomen Statenbesluit (19/13A) worden de financiële middelen voor Kennis & Onderzoek – waaronder BrabantKennis - bij de behandeling van de Begroting 2014 en de Najaarsbrief beschikbaar gesteld.

BrabantKennis wordt vanaf 2015 budgetneutraal gefinancierd uit de huidige beschikbare middelen voor de provinciale kennisinstellingen. Het werkbudget voor resp. 2014 en 2015 is € 300.000,- per jaar. Dit werkbudget is bedoeld voor het uitvoeren van de verkenningen, de organisatie van congressen, sessies, bijeenkomsten van de programmaraad, etc. Het salaris van de directeur BrabantKennis en het projectteam vallen binnen de provinciale begroting.

De 'directeur BrabantKennis' legt verantwoording af aan de programmaraad. Hij houdt, in nauw overleg met de voorzitter van de programmaraad, tevens de commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten en de concerndirectie (met name de directeur Strategie en Beleid) informeel op de hoogte. De programmaraad informeert Provinciale Staten via een jaarlijkse rapportage.

BrabantKennis

voorlopig programma 2014

(Tijdens de Trenddag d.d. 8 november 2013 roepen we partners actief op om ideeën aan te leveren voor de programmering 2014, ook onderdelen uit de provinciale kennis- en onderzoeksagenda 2014 kunnen hiertoe aanleiding vormen, de programmaraad beslist eind 2013 over het definitieve programma)

TOEKOMSTVERKENNINGEN 2014:

Demografische ontwikkeling

Toelichting volgt

Big Data in Brabant

Een onderwerp dat on top of fashion is, dat door velen relevant en interessant/prikkelend wordt gevonden en gelijktijdig veel omvattend is. Om hiermee betekenisvol aan de slag te gaan is intensieve samenwerking nodig met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. In wezen precies waarom Big data zo'n interessant onderwerp kan zijn voor BrabantKennis. Big Data in Brabant kán in dienst staan van (1) het verbeteren van processen en efficiency van participerende partners, (2) het bevorderen van veiligheid en (3) het oppikken van early signals en het voorspellen van trends.

Moderne Brabantse Maakindustrie

Het thema Moderne Brabantse Maakindustrie (MBM) is vanzelfsprekend te koppelen met economie, innovatie, het sociale domein (werkgelegenheid voor lager opgeleiden) en het is écht Brabants. Brabant is van origine een 'maakprovincie'. MBM heeft bovendien louter positieve connotaties. Het is een begrip dat verwijst naar een op een bepaalde manier gekoesterd verleden en nieuwe mogelijkheden. De relatief nieuwe praktijk van back sourcing kan hiermee ook woedt uitgesponnen. Dit thema biedt volop kansen om 'Made in Brabant' in het licht te zetten.

TREND DAG 2014:

november 2014

KIJK OP BRABANT 2014:

november 2014

LEZINGEN- EN DEBATREEKS 2014:

Op z'n Brabant

n.t.b.

Het Nieuwste Brabant volgens...:

n.t.b.